



Предшколска установа
„Чика Јова Змај“
Пирот

Вртић Лане



Центар
заједничког учења моделовањем
ЗУМ

Заједно у адаптацији



Септембар је време када се највећи број деце први пут одваја од родитеља и креће у јаслице, вртић или припремни предшколски програм.

То је посебно стресно за мајке које закључују породилско боловање и крећу на посао. Оно што их мучи је осећај кривице да «остављају» дете и да су због тога лоше мајке. Ово је прво са чим мајке треба да се изборе. Друго, питају се да ли ће дете успети да саопшти своје потребе, да ли ће васпитачи успети да препознају те потребе. Како ће се дете из једне потпуно заштићене и њему прилагођене средини адаптирати на нешто сасим другачије?

Брзина адаптације зависи од:

- Узраста детета.
- Дететовог претходног искуства (да ли се одвајало од родитеља и раније).
- Како родитељи пихватају нову ситуацију (као нужно зло, нормалну фазу одрастања, изазов који им свакако предстоји).

Саветујемо:

- Обавезно посетите родитељски састанак пре него што дете крене у јаслице. Потражите одговор на питања која вас тиште. Попричајте са васпитачицама о свему.
- Прецизно се обавестите о организацији дана у јаслицама. Покушајте дете још код куће да уведете у идентичан ритам спавања, храњења, играња.
- Избаците још у кући оно што неће бити могуће у вртићу нпр. храњење кашицама. Навикавајте дете на храну коју ће јести у јаслицама
- Не стављајте себе у временски теснац. Са адаптацијом детета крените још док сте на породилском боловању или одмору. Даје и себи и детету довољно времена.
- Држите се упутстава васпитача о динамици адаптације. Ако пожурите може се десити тзв. закаснела адаптација – када дете одмах прихваати јаслице а за три недеље почне да пружа снажан отпор. То значи да сте пожурили.



**ПРИМАРНИ ЗАДАТАК
ПРОЦЕСА
АДАПТАЦИЈЕ...**

Успостављање позитивне комуникације и присне социо-емоционалне везе детета и васпитача који би требало да постану „дететови други родитељи“.



| ПОЖЕЉНО ЈЕ... | НИЈЕ ПОЖЕЉНО... |
|---|--|
| Покушати осамостаљивање деце у смислу навикавања на нешто краћи боравак са родитељима, бакама и декама. | Навикавати дете да су му одрасли (родитељи, баке и деке итд.) непрестано „на располагању“. |
| Омогућити деци да контактирају са „непознатима“, децом и одраслима различите старости. | „Штитити“ дете од контакта са непознатима. |
| Прилагодити ритам дневног живота детета (време дневног и ноћног одмора, узимања оброка, игре итд.) вртићком дневном ритму, дакле ритму већине деце у вртићу. | Да дете има неуједначен, променљив ритам живота, као ни специфичан (на пример због радног времена родитеља). |
| Поступно прилагођавати састав хране и врсту исхране уобичајеној вртићкој храни. | Навикавати дете на сасвим специфичан начин храњења и на сасвим специфичну храну |
| Осамосталити децу у довољној мери, како би у погледу осамостаљивања било што мање тешкоћа, нарочито у најосновнијим стварима, нпр. код: <ul style="list-style-type: none"> • узимања јела • обављања нужде (почеци одвикавања од пелена итд.) • облачења и свлачења • личне хигијене • моторике (нпр. почеци учења ходања) | Занемарити подстицање осамостаљивања детета са надом да ће све доћи само од себе, када за то буде време. |
| Упознати дете са простором вртића, нарочито са простором у коме ће дете боравити, двориштем и слично; пожељно је упознати га и са делом особља вртића. | Сматрати да је свеједно да ли ће дете првог дана доласка у вртић упознати простор вртића и људе. |

ПОЖЕЉНО ЈЕ...

Потребно је већ у септембру и октобру (почетком нове педагошке године) довести дете у вртић, како би новопридошла деца прво време провела заједно, јер ће им то олакшати прилагођавање, зато што су сва деца у групи у истој ситуацији.

Препоручује се да дете прво време у вртићу борави краће, прилагођавање треба да буде поступно (нпр. сат времена првог дана, затим два до три сата другог дана итд.), о чему се треба договарати са сестром- васпитачем. На тај начин се дете постепено упознаје са простором, другом децом и сестрама-васпитачима.

Ритам и брзина адаптације различити су за свако поједино дете.

Време доласка и одласка детета из вртића би по могућству требало прилагодити самом детету, али и ритму живота друге деце у вртићу. Долазак је најпогоднији непосредно пре доручка, а одлазак у време када већина деце одлази (то олакшава социјализацију детета).

Просечно трајање прилагођавања деце на јаслице или дечји вртић је око 15 дана. Међутим не треба се забрињавати ако овај процес потраје дуже – поједина деца су осетљива на промену ритма и услова живота. Ово раздобље адаптације код деце пролази релативно безболно и без последица.

Обавезно је испунити обећања дата детету и давати реална обећања. Битан је сталан контакт са сестром – васпитачем и интеракција дете – родитељ – сестра, васпитач.

Омогућити детету да од куће понесе у вртић играчку или предмет за који је посебно везано, такозвани прелазни објекат.



ШТА ОТЕЖАВА ОДВАЈАЊЕ ОД РОДИТЕЉА?

- Несигуран и уплакан родитељ;
- Родитељ који „побегне“ не поздравивши се са дететом;
- Родитељ који од детета тражи дозволу за свој одлазак („Могу ли сада да идем?“);
- Родитељ који се дуго задржава на вратима собе или стално вири кроз прозор.

НИЈЕ ПОЖЕЉНО...

Довести дете после неколико месеци када су се остала новопридошла деца већ адаптирала.

Доводити у групицу неколико деце у исто време (током дана); то спречава сестру - васпитача да се посвети сваком појединачно и умири децу и родитеље.

Покушавати убрзану- адаптацију, „бацити дете у ватру“, тј. оставити га одмах у боравку цео дан. На тај начин дете може да створи отпор према вртићу.

Не комуницирати са сестрама-васпитачима о томе како они процењују потребни ритам адаптације детета. Сопствене процене „од ока“ могу бити сасвим погрешне.

Доводити дете у вртић и одводити га из њега у различито време. То може отежати адаптацију детета, а посебно његову социјализацију и уклапање у групу друге деце.

Очекивати да ће адаптација детета тећи по устаљеним правилима. Индивидуалне разлике међу децом су значајне и треба их узети у обзир.

Практиковати дужи боравак родитеља у соби. На тај начин се може отежати адаптација детета (дете се може навикнути на боравак у вртићу само уз присуство родитеља). Осим тога, боравак родитеља једног детета отежао би адаптацију друге деце .

Лагати дете да ће родитељ доћи, а онда не испунити то обећање.

Забрањивати му да доноси било шта од куће.



*"Погледај ме, насмеши се.
Загри ме, саслушај ме.
Разуми ме, охрабри ме."*

Наш основни задатак је да чувамо, подстичемо и оплемењујемо спонтане изразе понашања детета у односу на околину. Поштоваћемо његову особеност у откривању и мењању света. Пружајући им љубав и доследност желимо да створимо осећај сигурности, будимо лепо мишљење о њима самима и подстичемо их да без страха и напетости отварају своја чула за доживљај средине, за комуникацију и откривање. Омогућићемо им да стичу разноврсна физичка, перцептивна, социјална, емоционална и интелектуална искуства.

Да би се повољно деловало на децу треба **ускладити велики број различитих фактора који на њих утичу.**

- простор у коме бораве,
- опрему,
- организацију рада,
- одрасле који се баве децом,
- дневни распоред живота и активности,
- општу атмосферу која влада у групи.

Какве прилике детету може да пружи група?

- Да развија осећај припадности.
- Да научи да одлаже своје потребе (чека свој ред).
- Да реално процени своје вредности и слабости.
- Да научи да дели (играчке, љубав).
- Да учи од друге деце.





Укључивање детета у групу представља први искорак из породице. Како ће Ваше дете реаговати зависи од Вашег емотивног односа са дететом и од добре припреме. Ако дете при одвајању плаче, не комуницира са децом и васпитачима, губи апетит, шишки у гаће, сиса палац, не укључује се у игру, не повлачите због тога дете из Вртића.

Бићете мирнији и спремнији да детету пружите подршку ако прихватите став: *уколико је родитељ узнемирен и уплашен због одвајања - биће и дете.*

Шта је корисно чинити?

- Одговорите на сва дететова питања о вртићу.
- Кажите детету ко ће га водити и враћати из њега.
- Пружите му прилику да пре поласка у вртић упозна простор и васпитаче.
- Распитајте се па кажите детету шта ће се догађати наредних дана у вртићу.
- Будите тачни када долазите по дете.
- Првих дана одвојите више времена да будете са децом. Ово су дани када им је ваше присуство драгоцено.

Правила којих се треба придржавати:

- Покажите смиреност и жељу да се дете укључи у групу.
- Дете одређује темпо, ми га поштујемо.
- Пружите детету прилику да бира и одлучује.
- Користите "чаробну" активност.
- Поштујте дететова осећања.
- Користите моћ подршке.

Један мали цвет
још ни проговорио није,
а већ је знао све тајне света
и све што земља крије.

Један мали цвет
још ни проходао није,
а умео је да се храни
светлошћу, ваздухом и водом.
Један мали цвет не зна да
чита и пише,
а зна шта је живот,
шта је свет
и мирише, мирише, мирише.



Позивамо Вас на сарадњу!